

V R T E C.

Izbaja
1. dné
vsacega
meseca
na celej
pôli in
stojí za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 6.

V Ljubljani 1. junija 1880.

Leto X.

Mladini.

Mladóst, mladóst le vživaj zdaj mladína!
Raduj cvetie v pomládi se cvetoči,
Ki prikljijó po mirnej rósnej noči,
Ker bliža se poletna vže vročina.

V vročini pa pokrita je dolína
Vže s polnim klásjem; pridni upajoči
Ljudjé pa žetve le pričakujoči
Ne veselé se cvetja več, mladína!

Raduj se zdaj njegove róse mlade
In kadar sreča kratka ti razpade —
Pomládni cvet ti tudi ž njo izgine.

Namesto róse pa ti sólza lije,
Oj solza bridka srčne bolečine
Iz sólze pa spomin na cvet posije!

J. Š. K.

Skrivna dobrotnica.

Stari Marko je imel svoje posestvo v ónih srečnih krajih, kjer se je mladina vzrejevala v pravem krščanskem duhu. Markovo jedino veselje je bila njegova ljubezniva in dobra hčerka Milica. Doživela je ravno osmo pomlád svoje dóbe in premišljevala je, kako se je vesoljna narava prebudila k

novemu življenju, a tudi ona se je razvijala kakor pomladansko cvetje na radost vsacemu, kdor jo je videl in poznal. Največja skrb Markova je bila, da bi hčerko Milico ohranil v lepej nedolžnosti in bi jej vse lepe nauke naše svete vere globoko vcepil v njeno mlado, nedolžno sreč.

Kadar je Marko zvečera sedel zunaj pod lipo s svojo hčerko Milico, vselej jej je pripovedoval o lepih krščanskih delih tega ali ónega človeka, večkrat pa tudi o neizmernej ljubezni in dobroti nebeskega očeta. Prijel je potem Milico za roko in jo s pravo očetovsko ljubeznijo vprašal: „Kaj ne, hčerka, da si hočeš tudi ti prizadevati, da otareš solzé siromakom?“ In Milica je odgovorila: „Hočem, ljubi oče, hočem!“ A oče Marko se je pri teh Miličinih besedah obrnil vselej proti nebu in je vzdihnil: „O dobri Bog v nebesih! blagoslovi mi tega otroka, čuvaj in ohrani mi ga in pomagaj mu, da izpolni svojo objubo.“

V tacih lepih krščanskih razgovorih sta bila utolažena oče in hči. Čutila sta v srci zadovoljnost in mir, in to so nasledki prave krščanske vere.

Nečega dne reče Marko svojeji hčerki Milici: „Milica! denes lahko obiščeš strijca in se ondu z njegovimi otroci malo poigraš. Obleci se lepo in snažno ter pozdravi strijčeve prav pristrčno tudi od mene.“ — To očetovo privoljenje je dobro Milico zeló razveselilo, znala je namreč, da je pri strijcu lepó, in da jo strije in vsi strijčevi radi imajo. In tako otide Milica k strijcu, kjer se je nekaj časa prav prijetno zabávala. Proti večeru se naredí na pot proti dómu. Strije jej rekó, da naj kmalu zopet pride in jej dadó poln robec lepih jabolk, hrušek in drugih dobrih stvari, da jih ponese s seboj domóv. Milica zahvalivši se, kakor se spodobi, otide veselo proti dómu.

Prišedši do nečega hrasta ob cesti, ugleda siromaka starca, ki je ves raztrgan ležal v senci pod drevesom. Poleg njega je bil zveženj, iz katerega je bilo videti nekoliko skorjic črnega kruha. Milica postojí, gleda siromaka, ter vzdihne: „O Bog! Ti si oče siromakom. Kolika tolažba je to ubogim ljudém!“

Potem pristopi bližej k siromaku ter reče sama v sebi: „Ubogi starček! Tedaj tukaj v tej senci moraš počivati. Ti tedaj nimaš mehke postelje, tvoja siva glava mora počivati na trdej zemlji, a ta široki hrast te varuje žgéčega solnca! Zdaj spiš ter ne misliš na svoje uboštvo! Te skorjice črnega kruha in tvoja raztrgana obleka kažejo mi, da si ubog in nadložen. Nu le počakaj, jaz ti naredim veselje!“

Zdajci se približa prav po tihoma k spečemu starčku in položi sadje in denarje, ki jih je dobila pri strijcu, k starčkovej glavi. Nato skoči do bližnjega grma in se ondu skrije, da bi videla, kaj poreče siromak, kadar se zbudi in ugleda ta nenavadni dar zraven sebe.

Starček se kmalu prebudí. Milo pogleda na nebó k sijajočemu solnecu in reče z žalostnim glasom: „O solnce, solnce! Ti si priča vseh mojih križev in težav! Kako dolgo boš še sijalo name ubozega in nesrečnega človeka? Zakaj me ljubi Bog ne reši mojega trpljenja? O da bi užé skoraj prišla bela smrt po mene! Ves dan hodim od hiše do hiše prosèč vbogajme, in te skorjice suhega kruha, to je vse, kar sem si mogel izprostiti. Nu, čemú bi toliko godrnjal? Tvoja sveta volja, o Gospod, naj se izide!“

To rekši, otare si siromak solzé, a obrnivši se, ugleda poleg sebe sadje in nekoliko denarja.

„Kaj je to?“ reče čudèč se, „odkod ta dar! — Bog, preljubi moj Bog! zdaj zopet vidim in spoznam, da niti črva v prahu ne zapustiš. Ti si tu sem pripeljal dobrega človeka, ki se je usmilil mene ubozega siromaka. Blagoslòvi, o dobri Bog, tega plemenitega človeka, ohrani mu ljubo zdravje in daj mu srečo, mir in zadovoljnost?“

Tako je govoril starec globoko ganen in od veselja se mu solzé vderó po licih.

Milica je vsako besedo dobro slišala in se je zdaj še bolj prepričala, da ubozega starca velika nesreča tare. Bilo jej je v srci zeló ugodno, da je tako nenadoma razveselila ubozega siromaka. Tiho se vzdigne izza grma, da bi šla dalje, — ali ne more si kaj, da ne bi pozdravila ubozega starca.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravi Milica siromaka, „kakor vidim, ste danes nekako veseli, rada bi znala, kaj je vzrok vašemu veselju?“

„Dà, drago moje dete, vesel sem in kako še vesel!“ odgovori starec. „V tem, da sem tukaj spal, pride nekdo mimo in mi pustí sladkega sadja in nekoliko denarja. Le poglej tukaj-le; vse to mi je nekdo prinesel. Bog ga naj tisočkrat blagoslòvi, kdor mi je to dobroto skazal! A zdaj grem k svojim otročičem, da si ž njimi razdelím ta dar.“

„Mar imate tudi otroke?“ vpraša ga Milica.

„Dà, imam otroke, a to so otroci mojega sina, katerim je oče umrl, a zdaj je na meni ubozemu starcu, da skrbim zanje. Rad bi skrbel in tudi delal zanje, ako bi le mogel, ali močí so me zapustile, ter ne morem niti samemu sebi kruha zaslužiti. Za te uboge otročiče hodim od hiše do hiše ter prosjáčim, da jih vsaj toliko časa preživim, dokler malo dorastejo in morejo v kako službo stopiti. A zdaj moram hitro k otrokom, glej ondu pod ónim hribcem, v ónej bornej kôči me željno pričakujejo.“

Siromak otide proti omenjeni kôči, in Milica je še dolgo gledala za njim. Bila jej je duša mirna in vesela, kakor so angeljci v nebesih mirni in veseli. Solzé radosti so jej zablestéle po licih, kakor se blesté kapljice spomladanske róse na krasnih, dehtečih vijolicah.

Milica je dobro uprla oči na óno mesto, kamor je bil siromak odšèl. Odslej se je večkrat pokazala starcu in njegovim sirotam kot — skrivna dobrotnica.

A tudi vi, bistrooke in dobre deklice, ki znabiti to povest berete, in se vam nedolžna duša raduje nad Miličino milosrènostjo — tudi vi idite kakor skrivne dobrotnice k ubozim in oteríte jim solzé, pomagajte revnim in nadložnim, pomagajte bolnim, tolažite nesrečne, in storite dobro vsacemu, komur morete, kajti znajte: Vsi ljudjé so, kakor vi, podobe božje, vsi smo otroci jednega nebeškega Očeta, kateri vidi vse, karkoli storimo, bodi si tudi v najskrivnejšem kotu naše zemlje. Pómnite pa tudi lepi izrek, ki pravi:

„Kdor kaj dobrega stori,
Bližnjemu v potrebi
Brez da vedel bi kakó,
Srečo kuje sebi.“

Ljubezen do staršev.

V nekej vasici na Štajarskem, blizu reke Pésnice, živila je pred nekaj leti mati z jedinim otrokom. Ivanek, takó je bilo otroku imé, bil je največje veselje svoje matere, ki je po smrti svojega možá, poštenega dninarja, prav po siromašno živila. Prala je namreč za druge in si pri tem le malo zaslužila. Ivanek jej je pri delu pridno pomagal. Nosil je, kar je mati oprala, k dotičnim gospodarjem in gospodinjam, ter si je s tem marsikak krajcar zaslužil. Zmirom mu je na srci bilo, kako bi materi težavni stan olajšal. Zato je pa tudi vsak krajcar, katerega je dobil, dal vselej materi, da ga je shranila. A pri vsem tem sta vendar dostikrat kruha stradala.

Nécega dné, ko je Ivanek ravno svoj deseti rojstni dan gođoval, in mu je mati zato pogačo izpekla, reče materi: „Ljuba mati, vaš trud za mene je preobilen. Mnogo si prizadevate, da bi najino uboštvo prestalo, ali vse zamán. Zato sem se jaz danes namenil, ker ravno deseti rojstni dan godujem, in se dovolj krepkega čutim v službo podati; vidim, da vam sem domá bolj na kvaro (škodo) nego li v korist.“

Mati se pri teh sinovih besedah razjócejo, ker so dobro poznali nedolžno srce svojega sina. Naposled mu vendar rekó: „Ljubi moj, vidim, da imaš plemenito srce. Bodi vedno tak, kakoršen si bil domá: priden in pobožen, in vsak človek te bode imel rad.“ — Dalje mati niso mogli govoriti, kajti solzé so jim oči zalile. Ivanek poklekne pred mater in jih prosi odpuščenja, ako jih je kedaj razžalil. Mati mu položé roko na glavo in rekó: „Nimam ti kaj odpuščati, ker me si vedno slušal, a Bog naj te blagoslovi in angelj váruh naj te spremlja po vseh tvojih potih.“

Kmalu potem je Ivanek korakal z majheno culico preko rame iz vasi. Dobil je dobro službo pri necem kmetu sosednje vasi. Ivanek je pošiljal ves svoj zaslužek materi domóv, katerega je sto in stokrat na tihem blagosloвила; in izpolnile so se besede sv. pisma, ki pravi: „Spoštuj očeta in mater, da se ti bode dobro godilo na zemlji!“ Kmet, pri katerem je Ivan služil, imel je jedino hčer, naslednico svojemu premoženju. Ker se mu je Ivan zaradi svoje pridnosti in pobožnosti zeló dopadel, izvolil ga je za svojega naslednika in zeta, kar se je tudi zgodilo. Pa tudi kot kmet ni Ivan svoje matere pozabil. K sebi jo je vzel in za njo skrbel do smrti.

Otroci spoštujte svoje starše kakor Ivanek, in dobro se vam bode gođilo na zemlji.

J. Zagorski.

Cvetje sadnih dreves.

„O kako ta ostri veter stresa to lepo belo cvetje z ovôčnih dreves in razmetava drobne listke po zemlji, kakor sneg po zimi. O kako mi je žal teh lepih cvetličic!“ takó je dejal Vladimírček svojemu učitelju iz šole gredôč. Ali učitelj mu rekó: „Mar bi ti rad, da bi drevje vse leto s cvetjem bilo pokrito?“ — „O nè, to bi bilo preveč,“ odgovori Vladimírček, „tudi sladke hruške in rudeča jabolka imam rad.“ — „Čimu ti je tedaj žal, da odpada belo cvetje, ki dela prostor sladkemu ovočju,“ rekó učitelj; „ako si želiš sladkega ovočja, treba je, da se odrečeš prijetnemu cvetju, kajti vsakej večjej dođoti, treba je, da posvetimo manjšo.“

—kl—

Angel váruh.

(Pravljica.)

Kompóljšček je bil priden gospodar, samo strupenega žganja ni mogel opustiti. A previdnost božja ga je te grde in škodljive napake iznebila.

Necega dne se ga možiček zopet takó naleze, da domóv gredé obleži ob cesti. Vsa prizadevanja, da bi si na nôge pomagal, bila so zamán. Zdajci pride po cesti zal mladenič v sinje-modrej obleki in z zlatimi krili, pomaga pijancu na nôge in ga povabi, da bi šel ž njim, obljudivši mu pokazati, kar še nikoli ni videl v svojem življenji. Kompóljšček gré z ljubeznivim mladeničem in kmalu prideta do neke gore. Tu je bila velika jama, a v jami močne železne duri, v katerih je bila linica z omrežjem.

„Poglédi tu notri,“ reče mladenič ubozemu pijancu. Kompóljšček pogleda skozi premreženo lino in vidi v velikej iz skale izsékanaj dvorani brez števila lučic, ki se sem ter tjà zibljejo. „To so lučice človeškega življenja,“ razlaga mladenič Kompóljščeku. „Ona tam je že dogorela, ná — zdaj že ugáša. Ta lučica je bila starčkovo življenje, ki je vse svoje žive dni živel zmérno ter dočakal lepo starost. Luč življenja, ki si jo gledal v podobi plaména, dogorela je, ure življenja so mu potekle in — mož umira. Glédi, tam na ónih praznih prostorih pa prižiga previdnost božja zopet druge lučice.“ — „A kdo so óne grde pošasti“, vpraša Kompóljšček, „ki se med lučicami sém ter tjà podé?“ — „To so sovražnice človeškemu življenju,“ odgovori zlatokrili mladenič; „te grdobe se dan in noč trudijo, da bi ugasile luči človeškega življenja; strastí jim pravimo, in so: jeza, nezmérnost, zavist i. t. d. Glédi, ondu so se celó tri take grdobe lotile jedne same lučice! — — oh, proč je!“

Mladenič pokaže zdaj Kompóljščeku njegovo lastno lučico, ki je še jako lepo goréla, in poleg nje lučico Matijaža, njegovega žganjarskega prijatelja. Na to poslednjo plane strast pijančevanja, ter mahne z žganjarsko kupico po njej, da hipoma ugasne. Kompóljšček pade od strahú na tlà, — in ko se prebudi, ležal je zopet ondu ob cesti. Solnce je že obsévalo vrhove gorá, a iz vasí mu mrtvaški zvon zadoní na ušesa ter mu naznanja, da se je nekdo presélil na óni svet. Možiček vstane, obriše si oči, hití domóv in že na póti izvé, da je Matijaža po noči zadèl mrtud.

Od sih dob je bil Kompóljšček ves drug človek, niti kaplice žganja ni več pil in vse svoje moči je posvétil v blagor svoje družine, kar so njegovi sosedje kmalu zapázili in ga zaradi tega obče spoštovali.

Ko se je bil Kompóljšček že zeló postaral in je videl svojih vnukov vnuke, dejal je večkrat: „Kaj bi bila počela moja dobra žena in moji otroci, ako bi bil jaz takó nagle smrti moral umreti, kakor moj ubogi sosed Matijaž? Sam angel váruh me je svarèč otél prerane smrti.“

J. Lavrič.

Zlatice.

Nek dober mož je imel tri zlatice, najlepše ribice na svetu.

Djal jih je v ribnjak v svojem vrtu ter je imel mnogo veselja ž njimi. Pogostoma je hodil k ribnjaku in jim je metal krušnih drobtinic v vódo. Ribice so vselej prišle in pobirale drobtinice z veseljem.

V tem jih je mož vedno svaril in jim rekel: „Ribice! ribice! varujte se dvojnega, ako želite vedno tako veselo živeti, kakor ste živele do zdaj.“

„Ne hodite zkozi omrežje v véliki ribnjak, ki je tikoma malega, in tudi ne plavajte, kadar ne bode mene tukaj, po površji vode.“

Ali ribice ga niso razuméle. — Da bi jim to stvar razjasnil, postavi se k omrežju pri ribnjaku.

Če je nato prišla katera ribica in je hotela plavati skozi omrežje, hitro jo je nagnal s paličico zopet nazaj. Takisto je storil, če je katera hotela na površje vode; morala je vselej zopet nazaj na dno.

„Nu,“ misli si mož, „zdaj so me ribice užé razumele,“ ter gre domóv. — Nato pridejo zlatice skupaj, majejo z glavami ter ne morejo uméti, zakaj dobri mož noče, da bi na površje vode in skozi omrežje v véliki ribnjak plavale. „Saj vendar sam zgoraj hodi,“ reče jedna, in zakaj bi me ne smeje nekoliko višje proti vrhu?“

„In zakaj bi morale biti vedno zaprte?“ vpraša druga; „ali nam bi kaj škodovalo, če bi časi malo v véliki ribnjak priplavale?“ — „To je neusmiljen mož,“ reče zopet prva, „ta nas ne ljubi in noče, da bi se me veselile.“

„Jaz ga užé ne bodem slušala,“ pristavi druga, „takój hočem plavati za kratek čas v véliki ribnják, da vidim, kako je ondu.“

„In jaz,“ reče prva, „hočem si v tem zgoraj na vodi malo na solncu poigrati.“

Samo tretja ribica je bila modra dovolj, ter si je mislila: „Dobri mož užé zna, zakaj nam to prepoveduje. Da nas ima rad, to je gotovo. Čemu bi drugače tolikokrat tu sèm k nam prihajal in nam drobtinice metal, ako nas bi sovražil in nam ne bi nobenega veselja privoščil? Nè, on gotovo ni neusmiljen! Jaz ga hočem slušati in storiti, kar želi, da-si ne vem, zakaj hoče ravno tako imeti.“

Ta dobra ribica je toraj ostala na dnu, a uni dve ste storili, kakor ste rekli. Prva splava skozi omrežje v véliki ribnjak, a druga si igra zgoraj na vodi v solnènih žarkih ter obé zaničujete svojo sestrico, ker se noče ž njima poigrati. Ali kaj se zgodi?

Komaj je prva v véliki ribnják dospela, zažene se ščuka na njo ter jo pohrusta. Drugo, ki se je na površji vode razveseljevala, ugleda ptica ujeta, spusti se na njo, vjame jo in požrè. Samo ona modra in poslušna zlatičica ostala je živa.

Dobrega moža je njena poslušnost zeló veselila in vsaki dan jej je nosil najboljše hrane.

Dolgo je živela v ribnjaku in se veselila svojega življenja.

Tone Brezovnik.

Pes v jaslíh.

(Basen.)

Pes je v jaslíh ležal, na konje lajal, zobé jim kazal, ter jim ni pustil jésti. „Kako si vendar nevošljiv,“ reče mu jeden izmed konj, „da nam še tega ne privoščiš, česar ti jésti nočeš in ne moreš!“

Pes je podoba nevošljivosti ali zavídnosti.

Gréšnikova molitev.

„Sládka devíca Marija,
Preljubezníva gospá!
Srce brezùp mi ovíja,
Ker sem odpál od Bogá.“

„Ustnice moje v strahôti
Slávo ti gréšne pojó,
Tebi, ki v svojej čistôti
Zmíji *) si strla glavó.“

„Stéri i mojo skrunjávo,
Ki me v verígah drží;
Stópi mi gréhom na glávo,
Vrni mi dúšnih močíj!“

Sladka Marija devica
Slišala prošnje je té,
Gréšniku bogorodíca
Vse prenovíla srcé.

Križarska vojska otrók.

(Zgodovínska črtica; spisal M. Málóvrh.)

Dogodba, katerej ni jednake v vsej zgodovini, in katera bi ne bila verjetna, ako bi je ne bil zapisal zanesljiv kronist, ta dogodba je križarska vojska otrók 1212. leta.

Sveta dežela je bila zopet v oblasti Saracénov; prognani kralj Jeruzalemski, francoski grof Ivan Brienski, živel je v Italiji in iskal pomoči pri evropskih vladarjih, da si izgubljeno kraljestvo zopet priborí. Sveti oče Inocencij III. navduševal je katoliške vladarje, da bi novo križarsko vojsko začeli.

*) Zmíja ali kača, zmáj.

Ali, akopram so vsi kristjani obžalovali zgubo sv. groba in sv. dežel, vendar ni se razširila misel na novo križarsko vojsko. One navdušenosti za sveto stvar, ki je prve križarje navdajala ni bilo več. Vladarjem se je zdelo to podvzetje neizpeljivo in nihče se ni ganil; jedino, kar se je storilo, bile so sila dolge procesije. Ta možka nepogumnost je bila vzrok, da se je polastila mladine neka prečudna misel; to, kar se je zdelo možém neizpeljivo, zdelo se je mladničém izpeljivo; zaupali so na Bogá.

Stepan Etienne, iz vasi Clois pri Veudomi na Francoskem, bil je prvi, ki je svoje tovariše v to svrhu navduševal. Dejal je, da se mu je, ko je ovce pasel, prikazal Jezu Krist in to v meniškej obleki; tožil mu je, kako ravnajo Saracéni v Palestini in mu naročil, naj zbere mladino ter jo pelje preko morja, katero se bode pred njimi razdelilo, kakor se je pred Izraelci, ko so potovali iz Egipta. Siloviti sovražniki sv. vere, zatiralci kristjanov v Palestini, bodo, videvši junaške branitelje sv. katoliške vere, orožje od strahú pometali od sebe in bežali. Začetkom meseca julija je bilo užé zbrano preko 30.000 krepkih fantičev. Vodja jim je bil „sveti Stepan“, kakor so omenjenega pastirja imenovali. Ako jih je kdo vprašal: „Kam idete?“ odgovorili so: „k Bogu“. — Kako zaupanje!

Tudi iz Nemčije napotila se je mladina v sveto deželo. Vse, kar so ubogi stariši storili, da bi svoje otroke odvrnili od daljnega potovanja, bilo je zamán! Ali kmalu so se med mladino umešavali tudi prevarniki, ki so otrokom kradli živež in kar so še družih tacih stvari s seboj imeli. V Kölnu pri Renu vjeli so tacega nesramnega človeka in ga takój obésili.

Večina duhovščine in učenjakov je sicer trdila, da je to delo hudičevo in še celó vélika šola v Parizu je poročala v tem smislu kralju, ki jo je za sovet vprašal, kako bi se z mladimi križarji ravnalo. Toda vse zamán je bilo. Misel je bila užé takó vkoreninjena, da bi bilo kako zabranjevanje le škodovalo; kakor se tekoča reka ustaviti ne da, isto tako bi ne bilo mogoče tačas navdušene mladine ukrotiti. Sveti oče Inocencij III. sodil je drugače nego učenjaki, in zvedši to dogodbo, dejal je: „Kako lepo nas hoče mladina osramotiti! Njej ni mogoče kakor nam gledati, kako se Bogú čast krati.“

Nemci so se delili v dve četi; vseh skupaj je bilo kacih 40.000 pod vodstvom dveh pobožnih pastirjev; jeden se je zval Nikolajem. Preko švicarskih planin so dospeli mladi verobranci v Lombardijo in so hoteli v italijanskih mestih ladije najeti, da jih popelje v Malo Azijo. Tisoč in tisoč otrok je poginilo deloma užé v Nemčiji, deloma v švicarskih planinah. V Lombardiji so jih oropali Italijani in vsled tega raztrosile so se čete. Nekateri so se vrnili domóv, a drugi so prišli v Pizo in se ondu na ladijo podali — a bregú pri Lopi nikdar videli niso. Kaj se je ž njimi zgodilo, tega ne zna nihče. Nekateri so se vrnili še le v Rimu domóv, a nekateri še le v Brunduziji, spoznavši da njihovo podvzetje nima take osnove, kakoršno bi moralo imeti.

Francoskim križarjem se je godilo ravno takó. Na lepem vozu se je peljal v sredi 30.000 križarjev „sveti Stepan“, nekdanji ubogi pastir. V Marseill-i so jih prav gostoljubno sprejeli in dva bogata trgovca sta se ponudila otroke na svojih ladjah brezplačno v Palestino peljati. Začetkom meseca avgusta odjadráli so mladi fantiči. Ali užé čez dva dni potem nastane grozovita nevihta; dve ladiji ste se potopili pri otoku Pietro ne daleč od Sardinije.

Tudi „sveti Stepan“ je našel tukaj svojo smrt. Druge ladije so to pot utekle, a namesto da bi nesle fantiče v Palestino, jadrale so v Egipt, kjer nesramna francoska prevarnika za svojo vero navdušene mladeniče v sužnost prodadó. Cesar Friderik II. kaznoval ju je zato neusmiljeno. — Takó žalostno je nehala križarska vojska pogumnih otrok.

Balón.

Dajdalos in sin njegov Ikaros sta bila vjeta na otoku Kretskem, od koder ni bilo drugače rešitve, nego če bi bila mogla vjetnika vzletéti kakor ptiča v zrak. In res, naredita si krila, prav taka, kakoršna imajo ptiči, nalépita si na-nja z voskom različnih peres ter se vzdigneta na teh umetelnih perotih k višku v oblake. Veter jima je ugoden; prav dobro veslata po zračnem morji; Ikaros šine celó v mladostnej razposajenosti očinej prepovedi vkljub v sinje višine, kder so ga solnčni žarki takó pálili, da se mu je vosek na perotih raztopil in predrzni letalec v morje padel ter utonil. A stari oče je srečno prifrčal v Sicilijo.

Takó pripoveduje stara grška pravljica, in ni treba omenjati, da je s tem naznačena neutošljiva želja človeška, da bi se ptiču jednako mogel svobodno gibati po zraku. V raznih časih so poskušali ljudjé iznajti letečih strojev, ki bi je gibala in vladala ljudska moč; toda zamán, in zdaj vemo gotovo, da je človeška moč nezadostna, da bi težo njegovega telesa obdržala v zraku.

Česar leteči stroji niso mogli, to se je doseglo v gotovej meri z zračnimi krogli ali balóni. Da toplota razteza vsa telesa in da topli zrak radi manjše gošče k višku sili, znalo se je užé davno. Poslednji pojav je zeló zanimal brata Josipa in Stepana Mongolfier-ja iz Annonay-a na Francoskem ter ju navdal z mislijo, da bi se topli zrak zajél v velik iz platna ali papirja narejen balón, ki bi moral vzletéti k višku vsled manjše teže, nego jo ima zrak jednacega obsega. Izdelali so balón imajoč v preméru preko 11 metrov in tehtajoč 240 Kilogramov; zapálili so pod njim vlažno slamo; balón se je jel počasi raztezati in napihovati, in konečno se je dvignil iz pred čudečih se gledalcev v znamenito višino. Čez deset minut je padel zopet na zemljo na 2275 metrov oddaljenem kraji, od ondod, od koder je odplaval. To se je zgodilo 3. rožnika 1783 l. Brž se je raznesla vést o tej nevidenej prikazni po vsej zemlji, in kmalu se je rodila v glavah pogumnih mož misel zrakoplavbe.

V Parizu so skladali novce, da bi se izgotovil velik balón, kateri pa naj bi ne bil napolnen z zgretim navadnim zrakom, nego s posebnim plinom, vodorodom, kateri je 14krat laži nego li zrak. Vodorod so se ravno o tem času naučili ljudje dobivati razkladajoč vodo s pomočjo železa in sirkove kisline. Ker je profesor Charles prvi bil, ki je z vodorodom balón napolnil, zato so balóne po njegovem navodu ustrojene začeli imenovati Charliere; prejšnji pa slujejo še dandanes po iznajditelju Mongolfier-ju.

Prvi Charlier je imel čudno osodo. Pri napolnovanji z vodorodom, kar se je radi novosti in neizkušnosti v tej reči jako neprevidno godilo, se je balonov tafet tako zgrél, da so ga morali z brizgljami kropiti, bojéč se, da bi se ne vnel, ker je vodorod gorljiv plin; štiri dni je trajalo napolnovanje,

čez pet dni so nesli balón, ki je bilo v njem dve tretjini vodoroda, na Marsovo polje poleg Pariza, tu ga dopolnijo ter sredi neštivilne množice ljudi izpusté. Topov strel je naznanil njegov vzlé. Dvigal se je tako naglo, da je kmalu izginil gledalcem v oblake; čez tri četrt ure je padel na zemljo dve in pol milje (1 Mm 10 Km) od Pariza blizo neke vási. Vaščanje viděš kroglo padati na zemljo, niso mislili drugzega, nego da mesec pada z nebá; opazivši, da se stvar ne giblje, osmélijo se ter gredó na pošast z vilami, cepei, motikami in s čimur je kdo mogel, ter raztrgajo nedolžni balón na drobne kosce.

Predno pa so se ljudje upali v balonih se voziti po zraku, trebalo je mnogih priprav za varnost zrakoplavcev in v kratkem času je bilo vse izmišljeno, kar koli se je dalo v ta namén storiti: s konopci so pripeli pod balón ladjico ali pleten koš, kamor se je vselej naložila pritega, to je, droban pesek v vrečah; tudi kotve ali sidra niso smeli pozabiti, da bi se balón, padajoč na zemljo, mogel vjeti; naredili so gori v balonu otvor zatvorjen s klapko, da bi se, kadar bi trebalo, mogel plin izpustiti; pod balonom ali pod ladjico so pritrčili pádnike, razprostrtim dežnikom podobne, k ladiji pa so prilepili dolge papirnate trakí, da bi na njih izpoznavali, ako se balon dviga ali pada.

Toda človek ni bil prvi izmed zemeljskih stvari, ki bi se bil vspel v balonu nad oblake; živali so morale to skusiti in sicer v čudnej družini: ovea, petelin in raca so odpluli v Mongolfierovej ladjici vpričo celega dvora tjá v sinje višine. Ko so se ti zračni potniki srečno in brez kake škode vrnili na zemljo, bilo je s tem dokazano, da ni, da bi moral človek pod balónom v ladjici poginiti in da hitro dviganje k višku, kder je zrak mnogo tanjši, zdravju ne škodí.

Prvi zrakoplávec je bil Pilatre de Rozier; vstopil je z jedním tovarišem v Mongolfier, ki je imel 22 metrov v dolgostnem in blizu do 15 metrov v povprečnem preméru, dne 21. listopada 1783. l. vzdigovaje se ljudstvu nad glavami, pozdravljala sta, s prapori in klobuci vihtěč, strahu in gróze tresoče se gledalce; letela sta nad mestom Parizom ter srečno pala za četrť ure pol drugo miljo od mesta. Dviganje in padanje balónovo sta narejala z ognjem na ladjici, ki sta ga ali vspihavala, ali pa zaduševala.

Odsihmal so se čésto ponavljale zrakoplavbe in plavci so jemali s soboj tudi védnostnih nastrojev, opazujoč višino in toploto zraka in oblakov; za časa francoskih vojsk so rabili balóne Francozje, kadarkoli so hteli izvedeti sovražnikov položaj; vendar še zdaj zrakoplavba nima pravega pomena in ni nádeje, da bi se mogli balóni k potovanji po zraku vspešno rabiti. Daljša pota, ki so jo storili v balonih, so plavbe čez morsko ožino med Anglijo in Francosko; prvi, ki se je tjá čez upal, bil je Blanchard in po njem užé imenovani prvi zrakoplávec Pilitre. Poslednja plavba pa se je ponesrečila, klapka v balónu so je odprla, balón je padel bliskoma in predrzni Pilatre je umrl grozne smrti. Bil je prva žalostna žrtva nove iznajdbe.

L. 1836 je nastopil Anglež Green iz Londona pot preko morja na kopno in ker je vél ugoden veter, ostal je v balónu 19 ur. Prišel je srečno na zemljo sredi Nemčije, storivši v tem časi po zraku blizo 90 milj dolg pot, najdaljši doslej.

Gotovo bi radi znali, kake se vidijo pokrajine na zemlji, kadar se na-nje gleda iz viška in nič ne krati prostega pogleda in razgleda? Tudi na

to vprašanje so nam dali različni zrakoplavci odgovor. 158 metrov visoko se ne razloči več ljudska podoba, vasi, celó večja mesta se zdé tako majhena, da bi je spravil na pôlo papirja; reke so podobne srebrnim trakovom in gozdi temnim pégam na jásnejšem podu; prečudno je to, da se širna ravnina ne zdi ravna, temveč izgleda kakor velikanska kotlina, ki je ravno pod balonom najglobokejša. Da se tudi od oblakov odraža svetloba kakor od kacega zrcala, to je izkusil zrakoplávec Lounoy v Parizu 1853. l. Videl je namreč v višini kacih 1896 metrov na oblaku jasno sliko balónovo in pod njo svoj lastni obraz.

Pravi orjak mej baloni je Géant, s katerim je zrakoplávec Nadar v Parizu stopil k višku. Ladjica pod njim je bila podobna hišici, kder je imelo 13 ljudi dovolj prostora in kder jim je bilo prav ugodno pripravljeno jedí in pijače, orožja in védnostnih nástrojov, vsega je bilo v obilosti. Prvo plavbo je nastopil Nadar 4. listopada 1863. l. z Marsovega polja blizu Pariza; toda slabo se mu je godilo; balón je padel nekoliko ur po vzletu ter zabredel v močvirje pri Meauxu. Vendar se ni dal ustrašiti pogumni zrakoplavec ter je 18. listopada z večera iz nova šinil nad oblake s svojo soprugo in s šestimi družimi osobami.

Balón je preletel v jednej uri 10 milj, kmalu je bil čez meje francoske letèč preko Belgije na Hanoveransko, držèč se vedno blizu zemlje. Tudi ta plavba je bila po vsem nesrečna. Jednóč bi bila kmalu prišla ladjica pod vlak na hanoveranskej železnici, potem se je zapléla mej žice na telegrafu in pretrgavši jih grozno plazila se po zemlji; sidro, katero je Nadar vrgel, se je zapičilo v streho necega vrtnega poslopja ter se utrgalo in balón je letel dalje; tudi z družim sidrom mu je izpodletelo, in užé je jelo iti plavcem za življenje. Tu je ohranila srčnost jednega izmed družbe vse druge; ker ni bilo možno klapko, s katero se plin izpušča iz balóna, spodaj odpreti, spleza Godard k balónu preko 56 metrov k višku ter odmaši ventil. Plin je jel naglo izpuhtevati, balón je splahnil ter padal, dokler ni naposled drugi dan o pôludne pristal blizu Hanovra. Vsi potniki so bili več ali manje ranjeni, toda nikdo nevarno; mnogo delavcev je imelo dokaj opraviti, predno so jih osvobodili, kajti velikanski balón je vso ladjico popolnem pokrila. V.

Svinjkanje.

(Pastirska igra.)

Vzpomládi priženó pastirčki drôbnico ali govéda na pašo. Mej črédo veselo poskakujejo lahke ptičice — pastiríce. A kaj bi otroci počeli?

„Jaz znam, kaj déljajmo,“ reče Jurko zbranim pastirjem ter napové igro. „Svinjkali se bodemo.“

Gregáč! pojdi semkaj, da svinji (svínki) naredíva grad in prirédíva pastírjem prostor. A tí, Peter idi ter prinesi ónih pet pálic; pripravil sem je užé; tam v grmu so shranjene. A Bárica in Katica, vidve sédita sem na zeleno travo, in počakajta, dokler bode vse v rédu.“

Jurko in Gregáč vzameta vsak svoj skljukáč (nož) iz žepa. Jurko užé koplje jamo, kder bode grad, a Gregáč povprašuje, kako daleč od grada je zidati „stražárnice“.

„Nekakó metra daleč,“ odgovoré mu.

Jurko je dodélal grad, a Gregáč izrézal četiri jamice — stražárnice.

Peter uže sopiha s palicami, a Katica in Barica mu skočita naproti, po najboljšé orožje. Ko pridejo do torišča svínjkanju, najdó vse v rédu.

Tudi Peter si je uže bil palico izbral; ostali dvé dobodeta „zidárja“.

„Stopimo sedaj poleg grada v vrsto, drug kraj družega,“ — ukazúje Jurko.

Zvrstivši se drži vsak svojo palico v roki ter položí po tem jeden konec palice na konec svoje noge, na prste, a ob zgornjem konci palice jo tiščí s prstom kazálcem. Jurko reče: „kadar izgovorím „tri,“ zamahnimo pálice z nogo od sebe; ali vrzimo krepko; kateri najslabéje vrže ter mu palica obléží najbliže grada, ta bode svínjko pásel ali vganjal v grad.“

Vsi pripravljeni tiho čakajo.

„Ena! — dvé! — — — tri!“ — in palice vzleté.

Katica je najslabéje vrgla.

„Sedaj bode Katica leséno svinjo goníla v grad“ — zavpijó vsi ob enem.

Jurko prinese kos hrgavega lesá — „svinjo,“ ter jo položí tikoma grada.

Gregáč svínjko s pálico udari toli neusmíljeno, da odletí daleč. Malo ne da tudi Jurko nij dobil po nogi, ker je premalo pazil.

Vsak drži svojo pálico v jáčki (jámici). Katica skoči za svinjko ter jo s pálico drsajóč žene proti stražnikom. Kadar jo prižene do straže, lopi stražárka Bárica po svinji, katera se le malo v kraj zvalí. Katica jo naglo izpodbije nazaj h gradu, in kadar Jurko bás namérja svinjko pregnati, užé je Katičina palica v njega jámici; on je pojde zdaj vganjat.

Jurko brzo poskočí za svínjko ter jo prižene blizu grada. Evo ga! užé je pri straži; a stražarji se splašijo, da mu nijeden ne sméje spodbiti svínjke, menéč, „ako mu jo izpodbijem, takój me ujame!“

Res je svinjka užé v gradu! Jurko je naglo svojo palico položil v Petrovo jamico. Tudi ostali si iščejo vsak svoje nove jámice, ker na starih stražah nij nikomur dovóljeno ostatei. Pripetí se, da Gregáč ostane brez stražárnice, — vsaka jáčka ima užé svojo palico.

Peter ségne v grad po svinjko, ter jo z dolgo roko vrže mej osát in ostríček. Ubogi Gregáč jedva najde svinjko v bodljíkavej travi. A stražarji se veselé o njegovej nesreči. Svinjko mu vsi krepko odbijajo. Ali niti súmneli še nijso, da stoji Gregáč užé v Báričnem torišči! Razven tega tudi še svinjko daleč zapodí, in potem nastopi Bárica svínjko pást.

Taka je pastírska igra „svínjka“, znana malo ne mej vsemi Slovani.

Josip Karba.

I z r e k i.

Mirna vest je največja sreča, nemirna vest največja nesreča.

Življenja največe veselje je ljubezen, najboljši zaklad zadovoljnost, najslajše blagó ljubo zdravje, najboljšé zdravilo dober prijatelj.

Nezmérnost je najhujši sovražnik človeškemu zdravju.

Največja sramota otrók je nehvaležnost. — Najlepša obleka tiha ponižnost; zatorej bodi prelepa ponižnost mladeniču in devici najlepši kinč.

Otročje igre

v pésencah.

IX.

Kadar pridejo vojáki.

Bóben bóbná: bàm, brbàm!
 Zdaj vojáki grémo k vám!
 Kònj po césti peketá,
 Vóz ropóče in drdrá.
 Trómba pòje: tarará!
 „Mésto vaše smo izbráli,
 Da bi tukaj nočeváli:
 Mí pešáki
 S telečáki;
 Konjeníki
 In topníki;
 Vozatáji
 In stražáji;
 Zemljeròvi,
 Konjekòvi;
 Strélcí mládi
 Golobrádi;
 Vsi piskáči,
 Ropotáči!“
 Sprédaj sílni částniki,
 Vòjevode, vlástniki
 Kònje gládke jáhajo,
 Z gòlo sábljo máhajo.
 Sáblja v sólnci se leskáče,
 Kónjic prha in rezgáče.
 Bóben bóbná: bàm, brbàm!
 Dóbrih pòstelj dájte nám!
 Trómba pòje: tarará!
 Vína, kruha in mesá,
 Séna, sláme in zobí
 Tréba nam se tudi zdí!
 Bóben bóbná: bàm, brbàm!

Jutri pójdem kam drugàm!
 Cesar plača tu in tám.

X.

Malo tacih móž.

Kakor ímam jaz móžá,
 Hvala Bògu vekomá!
 Premetèn je, bistrogláv,
 Vsaka stvár mu hòdi práv:
 Strélja z motovílom,
 Njívo órje s šílom,
 Trávo grábi z védrom,
 Ovco dère s svédrom,
 Méh oprti, nese v mlín
 Mej pazdérjem strugotín;
 A privléče nam domóv
 Béle móke pét mehóv.
 Jaz po zglávnik zdajci tečem,
 Péč ukúrim, cvrèm in pečem,
 Da se blága nablažímo
 In soséde pogostímo.
 Kadar snémo iz posóde,
 Pès zagóde, mačka góde:
 Mí okroglo zaigrámo,
 Od vesélja tlà teptámo.

XI.

*Góslá.**(Národna ugánka.)*

Oj šilo bodílo
 Po svéti hodílo;
 Ni pilo ni jélo,
 A vender živélo,
 Prelépo nam pélo.

M-7.

Tolmáč.

IX. Trómba ali trobénta. — Pešák ali pésec. — Telečák ali torníster, ker ima na sebi „teléčo“ kožo. — Topník ali kanonír. — Vozatáj ali vojášk vozník; ein Mann vom Fuhrwesen. — Stražáj ali strážnik; der Wächter. — Zemljeròv, kdor zemlje koplje ali „rúje“; der Pionier, Schanzgräber. — „Konjekòv je vojaški kováč, ker „konje kúje.“ — Částnik ali oficír. — Vlástnik ali oblástnik. — Zób, zobí (ženskega spola), žito, katero konj „zòblje,“ posebno oves.

X. Premetèn ali umen; geschickt. — Strugotíne ali „óblanje;“ die Hobel-späne. — Zglávnik, debel pánj, kateri se déne v péč, da boljje gorí.

Prirôdepisno - natoroznansko polje.

Ptičja gnezda.

ragi otroci! ni ga v prirodi za vas lepšega poduka, nego je premišljevanje ptičjega življenja.

Nobena vrst živali si ne zida s toliko bistrumnostjo in s toliko spretnostjo svojega stanovanja, kakor ptice. Gradivo, s katerim si zidajo svoja gnezda, zeló je surovo; orodje, ki ga rabijo v ta namén, priprosto je in nedovršeno, kajti ptice nãmajó nič druzega razven kljuna in krempljev, in vendar kolika je umetelnost za tako malo ptičico, da si naredí tako umeteljno gnezdo!

Ako si ostale čveteronogate živali delajo umeteljna stanovanja, delajo si jih samo za-sé in svojo ugodnost, kajti njih mladi pridejo užé popolnem odeti na svet. Vse drugače je to pri pticah; one delajo gnezda za svoje mladiče. Gnezdo je tedaj delo ljubezni. Ljubezen do svojih mladih je naredila ptico umeteljnico, katera brez vse osnove in načrta, in brez katere koli pri-pomoči dela tako umeteljno, da se jej kar čuditi moraš.

Samica se ne zanaša pri tem delu na samca, nego rabi ga le kot po-magača, a ona sama je graditeljica. On jej nosi potrebno gradivo, recimo: slamo, mah, listje, dlako, volno, lan, predivo, perje itd. Lepó ga je videti, kako skrivaje vse to skupaj znaša, ozirajoč se na vse strani, ne bi li ga kdo videl, kam vse to skupaj nosi, ter bi tako zaslédil njegovo gnezdo.

In kakšnih umeteljnikov ne najdemo med pticami! Med njimi najdemo zidarje, tesarje, tkalce, švelje, lončarje, kopače, pleteničarje in mnogo mnogo druzih! —

Človek bi skoraj ne verjel, a vendar je takó.

Poglejte le podobo v začetku tega sestavka, in videli bode-te lastavico, kako si zida gnezdo od blata, ki ga pobira na cesti ali ob potoku s kljunom in ga nosi tjã, kjer si misli zidati gnezdo. S krempljci se drži in z repom podpré, s kljunom pa polaga grudico na grudico in je oslini, da se bolje sprijemajo. Da je gnezdo trdnjše, vplete med blatne drobce tudi kako bilko, dlako ali peró. Ko ima gnezdo toliko podlage, da drži ptico, sede se va-nje, zavihne rep ob zidu in dela dalje. Lastavica zida samo zjutraj; zna-biti samo zato, da se delo sproti suši, ali pa, ker nima več potrebne slinẽ. V najugódnjem vremenu ga ne dozida pred osmimi dnevi.

Med tesarje spada deta.l. On si izdólbe in izteše v votlem drevesu svoje gnezdo, da iznese va-nje svoja jajca. Da pa kaj tačega storiti more, dala mu je mati narava močãn in robat kljun, da izkljuje in izdolbe svojim mladičem primerno hišico. Pri izbiranju luknje za gnezdo pa ima tudi svoje muhe, malokatera mu je všeč. Užé na pol izdelano zopet zapusti in začne novo tesati. Popolnem izdolbena ima podobo kake globoke mošnje. — Srednji deta.l. ki je navadnemu zeló podoben, izteše si gnezdo na visocih vrbah in

jelšah, ter si naredí vhod v luknjo tako ozek, da jedva more smukniti vanjo. Detali, ti izvrstni tesarji med ptiči, so pa tudi zelo koristni v gospodarstvenem obziru, ker neprenehoma stikujejo po drevju za škodljivim mrčesom. Posebno je véliki detal najhujši sovražnik in pokončevalec kvarljivih podkožnih žužkov in njihove zalege; zato je ta ptica na veliko korist našim gozdom.

Kalini ali popkar si naredi gnezdo med vejami kacega mladega drevesa; najrajše na kakej košatej mladej smreki. Gnezdo je spleteno, kakor kak jerbašček. Najpred si napravi iz suhljadi primerno podlago in potem postavi na to podlago svoje rahlo gnezdo, ki je spleteno iz vitkih koreninic in lišajev, a znotraj je z dlakami obloženo. Tukaj notri ležijo potem mladiči kakor kaki gosposki otroci na mehkej posteljici. Kakor kalini pletó si svoja gnezda

tudi krokerji, srake, drozdi in še drugi. Nekateri teh ptic si pletó taka gnezda z veliko spretnostjo in umetelnostjo, ki so podobna kakej košarici, ki visí na veji in jo veter sém ter tjá goni, ter tako ziblje mladiče. Tako si naredí vuga (kobilar) mošnjato gnezdo, ki ga obesi konec šibke veje v rogovilo. Iz ličja, volne in gosenci preje si naredí najpred košarico, v katero potem še le postavi pravo gnezdo iz trave, mahú in dlake spleteno. In zdaj še recite, da to niso pleteničarji!

Med ptice tkalce, ki si gnezda delajo iz vláknatega gradiva, štejejo razven mnogih drugih tudi ščinkoveca (zebo). Ščinkovec ali zeba prebiva povsod pri nas po gozdih in vrtih ter nas razveseljuje s svojim prijetnim in močnim glasom. Gnezdo si naredí zelo umeteljno, ter ga postavi med rogovile na kako drevo. Gnezdo je lepo zaokroženo, zgoraj ožje, znotraj malo širje; zunaj je obloženo z lišajem ali mahom, znotraj je pa preoblečeno s pajčevino,

z gosenci prejo, z volno, s perjem in dlakami. Vse to je tako lepo in umeteljno narejeno, da bi človek mislil, da je iz tkanine.

Dobé se tudi take ptice, ki znajo volno in dlako zvaljati v polst (klobučino), ter si potlej iz take polstí, iz kakoršne se delajo klobuki, pletó svoja gnezda. Lišček (štiglec) si naredí tako gnezdo kakor da bi bilo iz klobučine ter si je postavlja po vrtéh, ob cestah in po logih na visoka drevesa, da ne more tako lahko kdo do njih.

A tudi takih ptic imamo, ki si ne delajo nikakoršnih gnezd, ter svoja jajca podmetajo drugim pticam v gnezdo. Taka ptica je kukavica, ki nima svojega doma, ki si ne dela gnezda, ki ne odgaja svojega zaróda ter se sploh ne peča zanj. Jajca podmeče drugim malim pticam pevkam v gnezdo in prepusti jim vso skrb za mladiče.

Tako vidite, ljubi otroci, da si vsaka ptica dela gnezdo po svoje, bolj ali manj umetno, in ravno te nežne živalice so človeku najljubše prijateljice.

Razne stvari.

Prijatelji in dobrotniki slovenske mladine:

Gosp. Francè Slaček, občinski tajnik v Sevnici, naročil je sevniškejši šolski mladini „Vrtec“ za 1880. leto. — Slavni krajni šolski svet v Šent-Jurji na juž. žel. naročil je ravno tako „Vrtec“ za ondotno šolsko mladino. Blagim prijateljem in dobrotnikom slovenske mladine se tu javno izreka zahvala za ta plemeniti dar.

Odgonetke uganek v 5. „Vrtčevem“ listu.

1. Puška, kadar iz cevi izleti kroglja;
2. Leseni, s katerimi se igrajo otroci;
3. Postelja;
4. Ščet (krtača);
5. Ladija;
6. Mačka;
7. Konj osedlan in podkovan;
8. Redkev (povrtnica);
9. Kadar jih imaš v ustih;
10. Lešniku zeleni ovojek.

Listalca. Gosp. J. K. v M.: Vaša misel je vse hvalevredna, ali za denašnji list prepozno, znabiti v prihodnjem listu.

Vabilo k naročbi.

S prihodnjim mesecem, t. j. užé s prihodnjim „Vrtčevim“ številom se začnè drugo polletje; zatoraj uljudno prosimo vse óne čast. gg. naročnike, ki so si „Vrtec“ naročili samo za pol leta, da poteklo naročnino takój obnové, da ne bodemo imeli neréda v razpošiljevanji. „Vrtec“ stoji za pol leta 1 gl. 30 kr.

Pri tej priliki prosimo vse prave rodoljube slovenskega národa, naj bi naš list širili med slovensko mladino. Ako nam bi vsak dosedanji naš naročnik vsaj še jednega novega naročnika pridobil, kar bi ne bilo ravno težavno pri prijateljih naše slovenske mladine, lahko bi „Vrtec“ po več gradiva na mesec prinašal, ter bi tako še primérnejše podučeval našo slovensko mladino. Pri majhenem številu naročnikov nam to nij mogoče; dandanes se je vse podražilo, tako tudi papir in tiskovina.

Novim naročnikom lahko postrežemo še z vsemi letošnjimi listi.

Ker bomo s prihodnjim mesecem začeli razpošiljati II. zvezek knjižnice za slovensko mladino pod naslovom „Peter, rokodelčič“ vsem ónim našim čast. gg. naročnikom, ki so se na knjižico naročili, prosimo, kdor bi to knjižico rad imel in se še ni naročil na njo, da k „Vrtčevej“ naročnini priloži še 40 kr. in takój v prihodnjem mesecu dobí knjižico trdo vezano v platnenem hrbtu poštnine prosto. To smo zaradi tega omenili, ker se z naročnino na „Vrtec“ najlaže pošlje tudi naročnina na „Petra, rokodelčiča“.

— Pozneje bo ta knjižica pri knjigotržcih stala nekoliko več.

Vsa naročila naj se pošiljajo na

Uredništvo „Vrtčevo“,

v Lingarjevih ulicah, hiš. šte. 1.
v Ljubljani (Laibach).